

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра загальноправових та політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Освітня програма: _____ Політологія _____

Спеціальність: _____ 052 Політологія _____

Галузь знань: _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____

Ступінь вищої освіти: _____ магістерський _____

Затверджено на засіданні кафедри
загальноправових та політичних наук

Протокол №11 від 07 червня 2021 р.

м. Запоріжжя, 2021 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Правові засади євроінтеграції України</i>
Рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський) рівень</i>
Викладач	<i>Трипольська Маргарита Ігорівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри загальноправових та політичних наук</i>
Контактна інформація викладача	<i>+380(61)7698626 kafedra_zpn@zpn.edu.ua, kafedrazpn@gmail.com</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>Згідно з розкладом</i>
Обсяг дисципліни	<i>Кількість годин для денної форми – 120; кредитів – 4, розподіл годин (лекції – 14, семінарські – 28, самостійна робота – 78), вид контролю – екзамен</i>
	<i>Кількість годин для заочної форми – 120; кредитів – 4, розподіл годин (лекції – 4, семінарські – 6, самостійна робота – 110), вид контролю – екзамен</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<p><i>Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни «Правові засади євроінтеграції України» базується на знаннях, одержаних при вивченні гуманітарних і соціально-економічних дисциплінах, а саме: «Зовнішня політика зарубіжних країн».</i></p> <p><i>Постреквізити навчальної дисципліни. Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Правові засади євроінтеграції України» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання: «Євроінтеграційні реформи та децентралізація», «Зовнішня політика України» переддипломна практика, кваліфікаційна дипломна робота.</i></p>	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:</i></p> <p><u>загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</i> ● <i>Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.</i> ● <i>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</i> ● <i>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</i> ● <i>Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</i> ● <i>Здатність спілкуватися іноземною мовою.</i> <p><u>фахові компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.</i> ● <i>Спроможність здійснювати фахову педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах освіти.</i> ● <i>Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, тендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.</i> ● <i>Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.</i> ● <i>Спроможність комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.</i> ● <i>Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.</i> ● <i>Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному рівні.</i> <p><u>результати навчання:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання,</i> 	

включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.

- Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.
- Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.
- Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Правові засади євроінтеграції України» є формування у здобувачів вищої освіти системи знань та вмінь щодо ролі різних владних інституцій у процесі застосування у системи місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації повноважень, основи права Європейського Союзу, систему інститутів ЄС, опанування основних положень теорії і практики діяльності євроінтеграційних процесів, учасником яких є Україна.

5. Завдання вивчення дисципліни

- ознайомити слухачів із сучасними підходами та концепціями щодо здійснення державної політики у сфері місцевого самоврядування;
- надати слухачам знання з теоретичних, правових та організаційних засад децентралізаційних процесів та інституційного розвитку місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних країнах;
- розкрити основні ознаки децентралізованої моделі управління на місцевому рівні;
- сформувати у слухачів вміння щодо визначення основних переваг/позитивних наслідків, а також проблем та ризиків децентралізації владних повноважень на різних рівнях управління;
- сформувати у слухачів систематизовані знання про основні організаційно-правові механізми та технології управління на локальному рівні;
- сформувати вміння та навички щодо забезпечення збалансування інтересів самоврядування та державної влади на місцевому рівні в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду;
- сформувати систематизовані знання щодо чинників розвитку місцевого самоврядування.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль I. Особливості розвитку євроінтеграційних процесів

Тема 1. Децентралізація влади як основа подальшої європейської інтеграції України

Реформа передбачає створення нової моделі територіальної організації влади, децентралізацію завдань, повноважень та відповідальності; розвиток системи місцевого самоврядування і формування спроможних територіальних громад, удосконалення державної регіональної політики тощо. Водночас успішне здійснення реформ децентралізації тісно пов'язане з формуванням нової генерації місцевих політиків та службовців органів місцевого самоврядування, які будуть діяти в принципово нових умовах та які потребують нових знань, умінь і навичок. Це викликано, перш за все, зміною статусу територіальних громад та тих перспективних завдань, що постають перед місцевою владою.

Тема 2. Базові аспекти і проблеми сучасного розуміння «децентралізація»

Історія децентралізованої держави є історією суперечностей, пов'язаних із пошуком найкращої форми організації державної влади. Традиційно усталений погляд на децентралізацію як на процес, за якого в рамках централізованої держави утворюються самостійні одиниці, що є носіями місцевого самоврядування (громади), потребує вироблення нових підходів до аналізу його змісту.

Тема 3. Європейська хартія як ключовий орієнтир реформування місцевого самоврядування

З початку 90-х років в Україні поступово будується європейська модель взаємовідносин державної влади і місцевого самоврядування. На шляху децентралізації та реформування

місцевого самоврядування в Україні ключовим орієнтиром є Європейська хартія місцевого самоврядування, яку держава без застережень ратифікувала 15 липня 1997 р. Хартія є основним міжнародно-правовим документом і для країн-членів Ради Європи, оскільки містить стандарти щодо організації управління на місцях на засадах місцевого самоврядування.

Змістовний модуль II. Концептуальні засади реформування місцевого самоврядування в умовах децентралізації.

Тема 4. Децентралізація як основа реформування місцевого самоврядування.

Досвід багатьох країн свідчить, що органи місцевого самоврядування мають потенціал функціонувати ефективніше, ніж центральні органи. Слід враховувати те, що краще врядування не є автоматичним результатом децентралізації. Шанс покращити ефективність врядування шляхом децентралізації збільшується тоді, коли органи місцевого самоврядування достатнім чином підготовлені до виконання своїх завдань, Децентралізована влада у порівнянні з національним урядом може бути більш доступною, викликати більшу прихильність людей та швидше реагувати на місцеві потреби.

Тема 5. Світовий досвід децентралізації.

В багатьох країнах потреба в децентралізації виникла у зв'язку із широкими процесами лібералізації, приватизації і реалізації ринкових реформ. Оскільки реформи в різних країнах розвиваються і протікають по-різному, проте в їх основі лежить єдиний принцип, що визначає необхідність децентралізації: керувати виробництвом товарів і наданням послуг має найнижча ланка управління, яка здатна взяти на себе відповідні витрати і розпоряджатися отриманими результатами.

Тема 6. Становлення конституційної основи місцевого самоврядування в Україні.

Українська народна республіка. Адміністративно-територіальний устрій та структура влади в Українській РСР від 1929 р. до 1990 р. Становлення та розвиток місцевого самоврядування в Україні від 1990 р. до 2014 р. Система влади та ознаки форми правління в Україні. Відродження місцевого самоврядування у новітній період. Роль і місце місцевого самоврядування в системі місцевої влади, його відмінність від виконавчої влади та самоорганізації населення. Органи місцевого самоврядування. Місцеві державні адміністрації Самоорганізація населення.

Тема 7. Шляхи формування територіальних громад

Побудова нової моделі територіальної організації влади й адміністративно-територіального устрою та покращення показників соціальної, виробничої, житлово-комунальної сфери, сфери телекомунікацій тощо щодо вироблення та реалізації державної політики, гармонізованої з європейськими підходами на наднаціональному, національному та субнаціональному рівнях в Україні залежить як від спільних зусиль органів влади та місцевого самоврядування, бізнес-одниць та громадськості, так і від поглиблення горизонтальних і вертикальних зв'язків на основі впровадження нормативного регулювання технічних параметрів мережевої інфраструктури як правової основи для регулювання внутрішнього ринку та створення сприятливих умов для розвитку зовнішньої торгівлі територіальних громад.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин для денної форми навчання	Кількість годин для заочної форми навчання
1	Децентралізація влади як основа подальшої європейської інтеграції України	л / с / срс	2 / 4 / 10	0,5 / 1 / 15
2	Базові аспекти і проблеми сучасного розуміння «децентралізація»	л / с / срс	2 / 4 / 10	0,5 / 1 / 15

3	<i>Європейська хартія як ключовий орієнтир реформування місцевого самоврядування</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 10</i>	<i>1 / 1 / 16</i>
<i>Модульний контроль</i>				
4	<i>Децентралізація як основа реформування місцевого самоврядування.</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 10</i>	<i>1 / 1 / 16</i>
5	<i>Світовий досвід децентралізації</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 16</i>	<i>1 / 1 / 16</i>
6	<i>Становлення конституційної основи місцевого самоврядування в Україні.</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 10</i>	<i>0 / 1 / 16</i>
7	<i>Шляхи формування територіальних громад</i>	<i>л / с / срс</i>	<i>2 / 4 / 12</i>	<i>0 / 0 / 17</i>

Модульний контроль

Підсумковий контроль

залік

8. Самостійна робота

Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує в кожному змістовному модулі перелік тем (на основі опрацювання інформаційних джерел веде пошук відповідей на актуальні питання, вирішує практичні питання, складає тести, вирішує задачу або ситуаційну вправу, виконує інші завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, лекцій, практичних занять). Головною метою самостійної роботи є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Правові засади євроінтеграції України» виокремлено такі види самостійного навчання студента:

- 1) відпрацювання тем лекцій та практичних занять, виконання практичних робіт;*
- 2) підготовка доповідей, презентація результатів власних досліджень та проекту;*
- 3) підготовка до модульного контролю та екзамену;*
- 4) робота з інформаційними джерелами та ін.*

Кожен із зазначених видів потребує від студентів наполегливої самостійної праці. Насамперед, потрібно, щоб кожен студент у процесі навчання дотримувався гігієни розумової праці. Викладач дисципліни на початку вивчення дисципліни проводить настановне заняття, особливо зі студентами, які оформили індивідуальний графік навчання.

Здійснюється самостійна робота безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом.

Завдання до самостійної роботи мають унеможливити механічне заучування студентами фактичного матеріалу або поверхове знайомство з явищами та процесами. Для отримання позитивної оцінки студент повинен не просто продемонструвати володіння певним обсягом знань, а й уміти розв'язувати певні елементи наукових проблем, аналізувати та

систематизувати отримані дані, знаходити оригінальні рішення на підставі самостійно здобутої інформації, формулювати й відстоювати власну точку зору. Йдеться, передусім, про самостійне опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури. Рекомендованим елементом цієї роботи студентів є ведення записів (допускається й електронний варіант або презентація). Такий підхід сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Рівень виконання студентом самостійної роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки за змістовими модулями навчальної дисципліни.

Студенти мають змогу отримати завдання та завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

Теми	Кількість годин для денної форми навчання	Кількість годин для заочної форми навчання
Тема 1. Децентралізація влади як основа подальшої європейської інтеграції України	8	15
Тема 2. Базові аспекти і проблеми сучасного розуміння «децентралізація»	8	15
Тема 3. Європейська хартія як ключовий орієнтир реформування місцевого самоврядування	8	16
Тема 4. Децентралізація як основа реформування місцевого самоврядування.	12	16
Тема 5. Світовий досвід децентралізації	12	16
Тема 6. Становлення конституційної основи місцевого самоврядування в Україні.	12	16
Тема 7. Шляхи формування територіальних громад	16	16
Разом	76	110

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua/kafedra-zagalnopravovuyh-ta-politychnyh-nauk>;
- листування за допомогою електронної пошти kafedra_zpn@zp.edu.ua (у форматі 24/7);
- відеозустріч, аудіоспілкування або чат консультації (за графіком консультацій викладача).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Зведена таблиця набору балів за семестр

Бали за навчальний семестр	Розподіл балів за змістовними модулями	
	1 зміст. модуль (максимум балів)	2 зміст. модуль (максимум балів)
Вид заняття		
Поточний контроль	60	60
Модульний контроль (МК)	40	40
Всього по змістовним модулям 1 та 2	100	100
Всього за вивчення дисципліни	100 (3M1 + 3M2 / 2)	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
85-89	добре	
75-84		
70-74		
60-69	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Політика курсу

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента). Відвідування занять є обов'язковим компонентом в системі вивчення курсу, набуття загальних та фахових компетентностей (відвідування лекцій та практичних занять). Самостійну роботу студент виконує у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/>). За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання.

Політика дедлайнів. Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у проектних завданнях.

Політика дотримання прав та обов'язків студентів. Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsetsu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».